

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 31 päivänä toukokuuta 2005 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta (HE 69/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Oili Rahnasto, ympäristöministeriö
- tutkija Seija Linnanmäki, Museovirasto
- yksikönpäällikkö Kaija Kallio-Mannila ja ylitarkastaja Timo Seppälä, Suomen ympäristökeskus SYKE.

HALLITUKSEN ESITYS

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset toimivaltaisesta viranomaisesta ja tämän tehtävistä, joita orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpano edellyttää.

Direktiivin mukaisten poikkeushakemusten käsittely ja vastuu annettavien säännösten val-

vonnasta ehdotetaan Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi.

Ympäristönsuojelulakia ja jätelakia ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi säännöksillä, jotka koskevat yleisön osallistumista eräiden ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun. Muutokset ovat tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/35/EY täytäntöön panemiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 30 päivänä lokakuuta 2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Ehdotetut muutokset ovat tarpeen toisaalta ns. osallistumisoikeusdirektiivin¹ ja toisaalta ns. tuote-VOC-direktiivin² täytäntöönpanemiseksi. Ympäristönsuojelulakiin ja jätelakiin sisältyvien kuulemissäännösten täydentäminen ehdotetulla tavalla osallistumisoikeusdirektiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöämme täsmentää kuulemissäännösten sisältöä asianmukaisesti. Velvoite tiedottaa valtakunnallisista suunnitelmista ja ohjelmista sähköisesti Internetin välityksellä edistää kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Ns. tuote-VOC-direktiivissä säädetään tiettyjen maalien ja lakkojen sekä ajoneuvojen korjausmaalien sallitusta liuotinsisällöstä ja tuotteiden merkitsemisestä. Direktiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden myöntää poikkeuksia direktiivin määräyksistä sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla toimivaltaiset viranomaiset katsovat olevan erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarve poiketa direktiivin vaatimuksista Suomessa on ennakoitua laajempi. Suomessa on käytetty rakentamisessa paljon puuta ja erityisesti pehmeitä puulajeja. Samoin sinkittyjen peltikatteiden suuri osuus on otettava huomioon. Vanhemmassa rakennuskannassa puuverhous edellyttää hengittävää maalityyppiä ja siten usein liuo-

tinohenteisten maalien käyttöä. Lateksimaaleissa on lisäksi useita ominaisuuksia, joiden vuoksi ne eivät sovellu hyvin vanhojen rakennusten entisöintiin tai peruskorjaukseen.

Koska poikkeamismenettelyn käyttöala muodostuu ennakoitua laajemmaksi, on tarpeen tarkentaa hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 17 a §:ään sisältyvää asetuksenantovaltuutta. Ehdotuksen mukaan poikkeus voidaan myöntää tuotteille, joita käytetään sellaisten rakennusten entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa. Koska rakennuskantaa, jolla on historiallista ja kulttuurista arvoa, ei ole Suomessa yksiselitteisesti määritelty, on asetuksella tarpeen säätää niistä tarkemmin. Asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi, että tällaisina kohteina pidetään 1) asemakaavassa merkinnällä suojeltuja rakennuksia tai alueita, 2) asemakaavassa merkinnällä rakennussuojelualueiksi osoitettuja kohteita, 3) rakennussuojelulailla (60/1985), kirkkolailla (1054/1993), muinaismuistolalla (295/1963) tai valtion omistamien rakennusten suojelusta annetulla asetuksella (480/1985) suojeltuja kohteita, 4) maailmanperintöluetteloon hyväksyttyjä kohteita, 5) kohteita, jotka on tunnistettu valtakunnallisissa, alueellisissa tai paikallisissa inventoinneissa rakennushistoriallisesti ja kulttuurisesti arvokkaiksi, 6) kohteita, joille on myönnetty rakennusten entistämisavustusta tai rakennusperinnön hoitoavustusta sekä 7) muita näihin rinnastettavia kohteita, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa.

Valiokunta toteaa, että edellä viitattu luettelo on tarpeen sisällyttää asetukseen, jotta poikkeusten myöntämisestä ei muodostu tarpeettoman raskasta tai tulkinnanvaraista menettelyä. Valiokunta pitää kuitenkin samanaikaisesti epätarkoituksenmukaisena, että rakennuskanta, jolla on

¹ Yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY.

² Orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/42/EY.

historiallista ja kulttuurista arvoa, määritellään ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa eikä rakennussuojelua koskevassa lainsäädännössä. Onkin oltava selvää, että luettelolla on tässä yhteydessä ainoastaan rajattu soveltamisalansa ja tämänkaltaisen kokonaismäärittelyn tulee sisältyä rakennussuojelulainsäädäntöön.

Valiokunta toteaa tässä yhteydessä myös, että yhtenäinen tieto suojelluista rakennuksista maassamme puuttuu. Alueellisia inventointeja on, mutta ei valtakunnantasoista tietoa. Myös rakennusperinnön hoidosta on kertynyt paljon käyttökelpoista tietoa, mutta sekin on hajallaan eri toimijoiden tuottamissa aineistoissa. Valiokunta kiirehtii sekä suojeltuja kohteita että rakennusperinnön hoitoa koskevan, olemassaolevan tiedon kokoamista yhteen ja saattamista käyttökelpoiseen muotoon.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 17 a § muutettuna seuraavasti (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

1. lakiehdotus

17 a §

Poikkeuksen myöntäminen eräissä tapauksissa

Suomen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen ostaa tai myydä tietty määrä tuotetta, jonka haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus ei vastaa orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY täytäntöön panemiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen raja-arvoa. Poikkeus voidaan myöntää tuotteille, joita käytetään sellaisten rakennusten ja vanhojen ajoneuvojen entistämistä ja ylläpitoa varten, joilla on erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa. *Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa omaavista kohteista, joissa käytettäville tuotteille poikkeus voidaan myöntää.*

(2 mom. kuten HE)

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pentti Tiisanen /vas
vpj. Heidi Hautala /vihr
jäs. Christina Gestrin /r
Susanna Haapoja /kesk
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Kari Kärkkäinen /kd

Jouko Laxell /kok
Heikki A. Ollila /kok
Eero Reijonen /kesk
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vas
Ahti Vielma /kok
Pia Viitanen /sd
vjäs. Oras Tynkkynen /vihr.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.